

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL O. S. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. gegužės 31 d. Nr. 242-223
Vilnius

Lietuvos bankas gavo A. K. (toliau – pareiškėjo atstovas), atstovaujančio O. S. (toliau – pareiškėjas), pateiktą kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti ginčą, kilusį tarp pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) dėl įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju ir atsakymo mokėti draudimo išmoką.

N u s t a t y t a:

2017 m. sausio 6 d. UAB „Palink“ priklausančioje automobilių stovėjimo aikštelėje, esančioje adresu: Stanevičiaus g. 23, Vilniuje, įvyko eismo įvykis, kurio metu buvo apgadintas pareiškėjo atstovo vairuojamas pareiškėjui priklausantis automobilis „Renault Espace“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*). Iš ginčo šalių nurodytų aplinkybių matyti, kad pareiškėjo atstovas, besileisdamas automobiliu iš automobilių stovėjimo aikštelės antro aukšto, pastebėjo stovintį automobilį, kuris trukdė išvažiuoti. Pareiškėjo atstovas bandė sustabdyti automobilį, tačiau nepavyko (pareiškėjo atstovo teigimu, automobilio nepavyko sustabdyti, nes kelio danga nebuvo pabarstyta smėliu). Siekdamas išvengti susidūrimo su kitu automobiliu, pareiškėjo atstovas atsitrenkė į šaligatvį, dėl to buvo nulaužti du šaligatvio bortelio stogeliai ir apgadintas pareiškėjui priklausantis automobilis.

Įvykus 2017 m. sausio 6 d. eismo įvykiui, pareiškėjo atstovas kartu su UAB „Palink“ darbuotoja iškvietė policiją ir užpildė eismo įvykio deklaraciją. Pareiškėjo atstovas eismo įvykio deklaraciją pasirašė skiltyje, kurioje nurodoma, kad pasirašantysis patvirtina, kad yra atsakingas už padarytą žalą.

2017 m. sausio 9 d. pareiškėjo atstovas draudikui, su kuriuo UAB „Palink“ Verslo civilinės atsakomybės draudimo taisyklių Nr. 054 (toliau – Taisyklės) pagrindu yra sudariusi verslo civilinės atsakomybės sutartį, pateikė prašymą išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią 2017 m. sausio 6 d. eismo įvykyje pareiškėjo transporto priemonei padarytą žalą.

2017 m. vasario 21 d. draudikas priėmė sprendimą nemokėti draudimo išmokos, nes 2017 m. sausio 6 d. eismo įvykį pripažino nedraudžiamuoju.

Pareiškėjo atstovas nesutinka su draudiko sprendimu. Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjo atstovas nurodo, kad, pildydamas eismo įvykio deklaraciją, atsakomybę už eismo įvykį prisiėmė per klaidą. Pareiškėjo atstovas kreipimesi prašo išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo transporto priemonei eismo įvykyje padarytą žalą.

Draudikas su pareiškėjo atstovo pateiktu reikalavimu nesutinka ir atsiliepiame teigia, kad draudėjui (UAB „Palink“) reiškiamas reikalavimas yra nepagrįstas, nes nėra nustatyta draudėjo netinkamų veiksmų vykdant apdraustą veiklą. Atsižvelgdamas į tai, kad teikdamas prašymą išmokėti draudimo išmoką pareiškėjo atstovas nurodė, kad eismo įvykio kaltininkas yra draudėjas (UAB „Palink“) ir eismo įvykio deklaracija užpildyta klaidingai, draudikas paprašė draudėjo pateikti paaiškinimą dėl eismo įvykio deklaracijos pildymo aplinkybių. Draudėjas pateikė savo darbuotojos paaiškinimą, iš jo, draudiko teigimu, darytina išvada, kad eismo įvykio deklaracija užpildyta be klaidų, nes eismo įvykio deklaraciją abi šalys pildė taip, kaip atvykęs policijos pareigūnas parodė, o pačią eismo įvykio schemą nubraižė taip pat policijos pareigūnas. Draudikas pažymi, kad pokalbio telefonu metu pareiškėjo atstovas taip pat nurodė, kad policijos pareigūnai

padėjo užpildyti eismo įvykio deklaraciją ir joje iš draudėjo pildomos pusės 14 punkte užbraukė tekstą, pažymintį, kad po šiuo tekstu pasirašantis asmuo pripažįsta atsakomybę už padarytą žalą, t. y., draudiko teigimu, aiškiai pažymėjo, kad draudėjas nėra atsakingas už padarytą žalą. Atsiliepime teigiama, kad pareiškėjo atstovas nepateikė įrodymų, kad eismo įvykio deklaracija surašyta klaidingai ir jis nėra eismo įvykio kaltininkas. Atsižvelgdamas į atsiliepime išdėstytus argumentus, draudikas prašo atmesti pareiškėjo reikalavimą kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija), 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus šalių pateiktus dokumentus, darytina išvada, kad ginčas tarp šalių kilo dėl draudiko sprendimo atsisakyti mokėti draudimo išmoką, įvykį pripažinus nedraudžiamuoju pagal draudiko ir draudėjo UAB „Palink“ sudarytą verslo civilinės atsakomybės sutartį.

Pažymėtina, kad bendrąsias civilinės atsakomybės atsiradimo sąlygas ir pagrindus nustato Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Vadovaujantis Civilinio kodekso 6.246 straipsnio 1 dalimi, civilinė atsakomybė atsiranda neįvykdžius įstatymuose ar sutartyje nustatytos pareigos (neteisėtas neveikimas) arba atlikus veiksmus, kuriuos įstatymai ar sutartis draudžia atlikti (neteisėtas neveikimas), arba pažeidus bendro pobūdžio pareigą elgtis atidžiai ir rūpestingai. Vadovaujantis *lex specialis* (specialioji teisės norma) – Taisyklių 4 punktu, pagal draudiko ir draudėjo UAB „Palink“ sudarytą verslo civilinės atsakomybės sutartį „draudimo objektas yra Draudėjo turtiniai interesai, susiję su Draudėjo civiline atsakomybe, kylančia dėl Draudėjo veiksmais (veikimu arba neveikimu) padarytos žalos tretiesiems asmenims, Draudėjui vykdant veiklą, kuri draudimo sutartyje nurodyta kaip apdrausta, ir įvykus Taisyklėse ir / ar draudimo sutartyje nurodytiems draudžiamiesiems įvykiams. Civilinė atsakomybė – Draudėjo pareiga atlyginti trečiajam asmeniui padarytą žalą, atsiradusią neįvykdžius įstatymuose ir / ar kituose teisės aktuose nustatytos pareigos ir/ar atlikus veiksmus, kuriuos įstatymas ir / ar kitas teisės aktas draudžia atlikti, ir / ar pažeidus bendro pobūdžio taisyklę elgtis atidžiai ir rūpestingai.“ Be to, Taisyklių 11 punkte nustatyta, kad įvykis, nurodytas draudėjui pateiktame reikalavime atlyginti nuostolius, bus pripažintas draudžiamuoju, jei, be kitų minėtame punkte išvardytų sąlygų, draudėjas pagal civilinę atsakomybę reglamentuojančius įstatymus bus laikomas atsakingu už padarytą žalą. Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytas Civilinio kodekso ir Taisyklių nuostatas, teigtina, kad, šalims (draudikui ir draudėjui) sudarius verslo civilinės atsakomybės sutartį, draudikas įsipareigojo tretiesiems nukentėjusiems asmenims mokėti draudimo išmoką tik dėl tokių įvykių, už kurių kilimą pagal civilinę atsakomybę reglamentuojančių teisės aktų nuostatas draudėjas bus pripažintas atsakingu.

Įvertinus tai, kad nagrinėjamu atveju žala pareiškėjo transporto priemonei buvo padaryta pareiškėjo atstovui vairuojant minėtą transporto priemonę, pažymėtina, kad, pagal Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo 15 straipsnio 3 dalį, nustatant eismo įvykio kaltininko atsakomybę turi būti vadovujamasi eismo įvykio dalyvių pasirašyta eismo įvykio deklaracija ar kitu eismo įvykio dalyvių pasirašytu dokumentu apie įvykio aplinkybes arba kompetentingų institucijų išduotais dokumentais apie eismo įvykio aplinkybes. Iš pareiškėjo atstovo ir UAB „Palink“ darbuotojos užpildytos eismo įvykio deklaracijos matyti, kad atsakomybę dėl 2017 m. sausio 6 d. eismo įvykio ir jo metu padarytos žalos prisiėmė pareiškėjo atstovas, kaip transporto priemonės „Renault Espace“ valdytojas, patvirtindamas tai savo parašu.

Tokių atsakomybės už padarytą žalą pripažinimą iš esmės galima laikyti įrodomuoju faktu, leidžiančiu daryti išvadą apie atitinkamo materialinio teisinio pobūdžio fakto egzistavimą.

Atsakomybės už padarytą žalą pripažinimas yra itin reikšmingas tais atvejais, kai po eismo įvykio tam tikras jo aplinkybes sunku objektyviai nustatyti. Atkreiptinas dėmesys, kad eismo įvykio deklaracija yra pildoma tik tuo atveju, kai eismo įvykio dalyviai dėl įvykio aplinkybių sutaria. Pats atsakomybės už padarytą žalą pripažinimo eismo įvykio deklaracijoje faktas paprastai implikuoja tai, kad būtent ją pripažinusio asmens elgesys neatitiko tokio eismo dalyvio elgesio modelio, koks tomis aplinkybėmis buvo privalomas.

Kaip jau buvo minėta pirmiau, eismo įvykio deklaracijoje atsakomybę dėl įvykusio eismo įvykio prisiėmė pareiškėjo automobilį eismo įvykio metu vairavęs pareiškėjo atstovas, patvirtindamas tai savo parašu. Vadinasi, pasirašydamas eismo įvykio deklaraciją, kuria patvirtino savo kaltę dėl įvykusio eismo įvykio, pareiškėjo atstovas, kaip transporto priemonės „Renault Espace“ valdytojas, kartu pripažino ir tai, kad pažeidė bendro pobūdžio pareigą elgtis atidžiai ir rūpestingai, taip pat tai, kad jo elgesys eismo įvykio metu neatitiko tokio eismo dalyvio elgesio modelio, koks tomis aplinkybėmis buvo privalomas ir būtinas siekiant išvengti žalos atsiradimo.

Pirmiau nurodytos aplinkybės nereiškia, kad sprendamas žalos atlyginimo klausimą draudikas visais atvejais privalo besąlygiškai vadovautis asmens atsakomybės už padarytą žalą pripažinimu. Pasitaiko atvejų, kai eismo įvykio dalyvis neteisingai kvalifikuoja savo veiksmus ir nepagrįstai pripažįsta atsakomybę už padarytą žalą. Lietuvos banko vertinimu, pastaraisiais atvejais draudikas turėtų įsitikinti, ar yra objektyvių įrodymų to, kad asmuo iš tiesų nepagrįstai pripažino atsakomybę už padarytą žalą. Šiame kontekste pažymėtina, kad vien subjektyvūs atsakomybę pripažinusio asmens paaiškinimai, nepagrįsti jokiais objektyviais įrodymais, yra nepakankami jo atsakomybei paneigti.

Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta pirmiau, pažymėtina, kad pareiškėjo atstovas nepateikė ir ginčo nagrinėjimo medžiagoje nėra duomenų bei juos pagrindžiančių objektyvių įrodymų, kad pareiškėjo atstovas, pildydamas eismo įvykio deklaraciją, būtų klaidingai prisiėmęs atsakomybę dėl eismo įvykio. Taigi ginčo nagrinėjimo medžiagoje nėra objektyvių įrodymų, pakankamų pareiškėjo atsakomybei dėl 2017 m. sausio 6 d. eismo įvykio, tai pareiškėjo atstovas patvirtino savo parašu pildydamas eismo įvykio deklaraciją, paneigti.

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad draudikas privalo įrodyti aplinkybes, atleidžiančias jį nuo draudimo išmokos mokėjimo ar suteikiančias teisę sumažinti draudimo išmoką. Įvertinus tai, kas buvo išdėstyta, darytina išvada, kad draudikas, vadovaudamasis surinktais įrodymais, pagrįstai priėmė sprendimą 2017 m. sausio 6 d. eismo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir tuo pagrindu nemokėti draudimo išmokos, todėl pareiškėjo atstovo kreipimesi nurodomas reikalavimas išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo transporto priemonei eismo įvykyje padarytą žalą, atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo O. S. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.